

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ**ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ****Ημερομηνία: Μ. Τετάρτη 24 Απριλίου 2019****Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες****ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ****A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ****1^η Δραστηριότητα****A1.α.**

(Αγαπητοί συμμαθητές)

Το μήνυμα της Διεθνούς Οργάνωσης Βιβλίων για τη Νεότητα αναφέρεται στα οφέλη της ανάγνωσης βιβλίων στην εποχή της ταχύτητας. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, τα βιβλία δημιουργούν στον αναγνώστη ένα συναίσθημα ηρεμίας, βοηθώντας τον να επαναπροσδιορίσει την αξία του χρόνου. Υποστηρίζει ότι τα βιβλία καλλιεργούν τη φαντασία του αναγνώστη, διδάσκοντάς του την απόλαυση της στιγμής, ενώ ταυτόχρονα επικοινωνούν κι αυτά με τον αναγνώστη κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης. Τέλος, επισημαίνει ότι ο βιβλιόφιλος θεωρείται ενδιαφέρουσα προσωπικότητα και γι' αυτό το μήνυμα της Οργάνωσης εστιάζει στην αναγκαιότητα όχι μόνο αξιόλογων βιβλίων αλλά και στην ύπαρξη αξιόλογων αναγνωστών.

(97 λέξεις)

A1.β.

Ο συγγραφέας πιστεύει ότι τα βιβλία έχουν την ικανότητα να διαβάζουν, όταν τα διαβάζουμε. Παρακολουθούν τη σκέψη μας, την ψυχική μας διάθεση, αντιλαμβάνονται αν είμαστε χαρούμενοι ή θλιμμένοι. Κατά τον συγγραφέα, τα βιβλία αφουγκράζονται την οπτική μας για τα πράγματα, τον τρόπο με τον οποίο βλέπουμε τον κόσμο.

(48 λέξεις)

2^η Δραστηριότητα**A2.α.**

Η ερώτηση στο τέλος της τέταρτης παραγράφου του κειμένου είναι ρητορική. Η ερώτηση αξιοποιείται για να δώσει έμφαση στον αυτονόητο χαρακτήρα της απάντησης, καθώς και για να προσελκύσει το ενδιαφέρον του αναγνώστη, προσδίδοντας ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα στον λόγο.

A2.β.

1. Τα εισαγωγικά χρησιμοποιούνται για να αποδοθεί αυτούσια σε ευθύ λόγο η ευχή του συγγραφέα για την Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου. Το θαυμαστικό αξιοποιείται για να προσδώσει έμφαση στην ευχή που διατυπώνεται.
2. Η διπλή παύλα χρησιμοποιείται, για να παρεμβληθεί ένα σχόλιο το οποίο συμπληρώνει το βασικό νόημα της πρότασης.

A3.

- i Η αναφορική πρόταση είναι παραθετική/προσθετική, γιατί δεν αποτελεί αναγκαίο συμπλήρωμα στον λόγο.
- ii Η αναφορική πρόταση είναι προσδιοριστική, γιατί αποτελεί αναγκαίο συμπλήρωμα της φράσης που προηγείται.

A4.

- ζούμε στην εποχή της **υπέρογκης/υπερβολικής/συσσωρευτικής** πληροφόρησης.
- ...όλα περνούν με **ανεξέλεγκτη/ιλιγγιώδη** ταχύτητα...
- ...οι σελίδες κυλούν **ανάλαφρα/ ήρεμα**...
- ...μάς μαθαίνουν να **προσέχουμε/επισημαίνουμε** το καθετί...
- Κάποιος που **ευχαριστιέται/χαίρεται** το διάβασμα...

- A5.** Ενδεικτικά ο μαθητής θα μπορούσε ν' αξιοποιήσει το παρακάτω υλικό για την Παραγωγή Λόγου:

[τόπος, χρόνος]

[Προσφώνηση] Αξιότιμοι κύριοι,

Αφορμή σύνταξης της συγκεκριμένης εισήγησης: η περιορισμένη φιλιαναγνωσία στην εποχή μας.

[Πρόλογος] **Θέμα:** Η απαξίωση του βιβλίου και τα οφέλη της φιλιαναγνωσίας

Θέση: Η απαξίωση της γνώσης στην εποχή μας και ειδικότερα η απαξίωση του βιβλίου είναι γεγονός. Επομένως απαιτείται σε μια τέτοια πραγματικότητα να συζητηθούν τα αίτια της κατάστασης και να επισημανθούν τα οφέλη της φιλιαναγνωσίας και της λειτουργίας δημόσιων βιβλιοθηκών.

[Κύριο Μέρος]

Α' Ζητούμενο: Παράγοντες απαξίωσης της ανάγνωσης βιβλίων

(Παρατίθενται ενδεικτικά περισσότεροι από δύο)

- η ημιμάθεια, η απουσία πνευματικής καλλιέργειας
- η έλλειψη ελεύθερου χρόνου
- η αδυναμία του σχολείου να καλλιεργήσει το ενδιαφέρον και την αγάπη του παιδιού για το βιβλίο - το βιβλίο ταυτίζεται με την αξιολόγηση των γνώσεων που έχει αποκτήσει ο μαθητής, με τις εξετάσεις, με αποτέλεσμα αυτός, ειδικά όταν μεγαλώνει, να αποστρέφεται και το βιβλίο και το διάβασμα
- η διαρκής ενασχόληση με την τεχνολογία και ο εθισμός σ' αυτήν υποβαθμίζει ό,τι απαιτεί σκέψη
- η απουσία προβολής πνευματικών προτύπων (δε μάθαμε να αγαπάμε το διάβασμα, δεν αποτελεί συνήθεια για τα πρόσωπα του περιβάλλοντός μας)
- το βιβλίο δεν προβάλλεται από την τηλεόραση, η οποία το παραγκωνίζει και μάλιστα συστηματικά, ενώ δεν προωθεί την ανάγνωση βιβλίων.

Β' Ζητούμενο: Οφέλη από τη λειτουργία δημόσιας βιβλιοθήκης

(Παρατίθενται ενδεικτικά περισσότερα από δύο)

Παρατήρηση: Καλό είναι οι μαθητές να δείξουν τόσο την αξία της βιβλιοθήκης όσο και την αξία της γνώσης ως δημόσιου αγαθού.

- Το βιβλίο είναι παράθυρο στον κόσμο. Προσφέρει στον άνθρωπο γνώσεις, πληροφορίες, αυξάνει τις εμπειρίες του ενώ του παρέχει τις βάσεις για πνευματική και ψυχική καλλιέργεια.
- Η ανάγνωση ενός βιβλίου δημιουργεί σκέψεις και συναισθήματα, στοιχεία που οδηγούν του άνθρωπο σε ευρύτερες αναζητήσεις και

γενικότερους προβληματισμούς που θέλει να μοιραστεί με άλλους γύρω του.

- Μια δημόσια βιβλιοθήκη παρέχει τη δυνατότητα πρόσβασης στο βιβλίο σε ανθρώπους και ομάδες που δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα για αγορά βιβλίων
- Η ύπαρξη ενός μαζικού χώρου με αφορμή το βιβλίο προσφέρει την υποδομή για ανάπτυξη διαλόγου και δημιουργικών συζητήσεων μεταξύ ανθρώπων που έχουν παρόμοιες ανησυχίες.
- Μια δημόσια βιβλιοθήκη είναι δείγμα σεβασμού προς την ανθρώπινη ύπαρξη: αποδεικνύει την αγάπη για τον άνθρωπο και το ενδιαφέρον για την ουσιαστική κάλυψη των πνευματικών και ψυχικών αναγκών του. Σε κάθε περίπτωση επιβεβαιώνει το ενδιαφέρον της πολιτείας ή μεμονωμένων ανθρώπων για τον συνάνθρωπο.

[Επίλογος] Απαιτείται η καλλιέργεια φιλαναγνωσίας για το καλό όλων των πολιτών και ιδιαίτερα των νέων.

Με τιμή
Υπογραφή

Β. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η Δραστηριότητα Β1.

1. **ΣΩΣΤΟ:** «Τις προηγούμενες φορές, ο Ιβάν πάντα έβρισκε να πει κάτι για να συγχαρεί την επιλογή της.»
2. **ΣΩΣΤΟ:** «Είχε μόλις διαβάσει τα δύο πρώτα ... ο συγγραφέας και ποια άλλα βιβλία είχε γράψει»
3. **ΛΑΘΟΣ:** «Αυτή τη φορά, όμως, όπως είχε διαλέξει απ' το ράφι ... μυθιστορήματα του μαγαζιού.»
4. **ΛΑΘΟΣ:** «Η κριτική θα όφειλε να μην ... είναι διεφθαρμένη.»
5. **ΣΩΣΤΟ:** ««Δεν τολμούσα να το πω. Λιβανίζουν ... σύγχυση ωφελεί τις μετριότητες.»»

2^η Δραστηριότητα

- Β2.** Το β' πληθυντικό πρόσωπο προσδίδει στο λόγο προσπάθεια απόκτησης αμεσότητας και οικειότητας, καθώς ο πομπός δημιουργεί έναν τεχνητό αγωγό επικοινωνίας με τους αναγνώστες του. Απευθύνεται άμεσα σ' αυτούς κι έτσι πετυχαίνει να τους καταστήσει δέκτες στην προβληματική που αναπτύσσει. Προσδίδει παραστατικότητα στον λόγο και το ύφος γίνεται φιλικό και απλό.

B3.α.

Διάλογος: *«Απ' όλες τις λειτουργίες της λογοτεχνίας ... Εξ ορισμού, η σύγχυση ωφελεί τις μετριοότητες».*

Απουσιάζει εντελώς ο αφηγητής. Είναι μια τεχνική καθαρά θεατρική. Ο αφηγητής δίνει τον λόγο στους ήρωές του, τα γεγονότα αποδίδονται έτσι όπως συνέβησαν με ευθύ λόγο.

Διήγηση: *«Είχε μόλις διαβάσει τα δύο πρώτα ... και ποια άλλα βιβλία είχε γράψει».*

Με αυτόν τον τρόπο ακούμε την ιστορία από κάποιον αφηγητή που παρακολουθεί την ιστορία. Η συγγραφέας αφηγείται την ιστορία σε τρίτο πρόσωπο από την οπτική γωνία ενός παντογνώστη παρατηρητή, που τα βλέπει όλα, ακόμη και τις σκέψεις των ανθρώπων.

B3.β. Ο αφηγητής είναι ένας ετεροδιηγητικός αφηγητής, καθώς δεν έχει καμιά συμμετοχή στην ιστορία που διαβάζουμε. Η αφήγησή του:

- γίνεται σε γ' ρηματικό πρόσωπο (*«πάντα έβρισκε να πει κάτι για να συχαρεί την επιλογή της», «Έτσι θυμόταν και τις μέρες όπου είχε διαβάσει τον πρώτο και τον δεύτερο τόμο»*)
- χρησιμοποιεί έντονα τον διάλογο μεταξύ των ηρώων (*«Ο Ιβάν είχε μαγευτεί: «Απ' όλες τις λειτουργίες της λογοτεχνίας, μου επιβεβαιώνετε ότι μία από τις ευτυχέστερες είναι ν' αλληλοαναγνωρίζονται και να συζητούν άνθρωποι που είναι πλασμένοι να συνεννοούνται»*).

B4.

1. επίσημο ύφος
2. απλό ύφος
3. απλό ύφος

Γ. Ο μαθητής/τρια μπορεί να απαντήσει ελεύθερα στο κείμενό του, αρκεί αυτό να πληροί τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Να αναφέρει την εμπειρία του από την ανάγνωση του βιβλίου, παραθέτοντας και ορισμένα στοιχεία γι' αυτό.
- Να μην αφιερώσει πολύ χώρο στην ιστορία του βιβλίου, αλλά στα συναισθήματά του από την ανάγνωση: ενθουσιασμός, ηρεμία, νοσταλγία, έκπληξη, χαρά, φόβος κ.ά.
- Να είναι περιγραφικός και παραστατικός στον λόγο του, αξιοποιώντας επίθετα και δείχνοντας ξεκάθαρα το τι αποκόμισε από την ανάγνωση αυτού του βιβλίου.
- Να αποφύγει τις επαναλήψεις.
- Να είναι σαφής στους χαρακτηρισμούς του.